

Mogelijke aanvullende maatregelen

Alle provincies hanteren momenteel de strategie om zoveel mogelijk nesten te bestrijden. De meeste provincies financieren niet alleen de bestrijding van gevonden nesten, maar financieren ook de actieve opsporing van nesten bij aannemelijke nestlocaties. Is er een vermoeden van een nest (bijvoorbeeld omdat er werksters worden waargenomen), dan wordt het nest opgespoord en bestreden. Alleen de provincie Zeeland ziet af van een actieve (door de provincie gefinancierde) opsporing van nesten. Zij zetten in op het organiseren van een netwerk van vrijwilligers die nesten opsporen.

Het zoveel mogelijk opsporen en bestrijden van nesten biedt helaas geen garantie dat alle nesten daadwerkelijk worden gevonden. We zijn afhankelijk van vrijwilligers die waarnemingen melden. Wanneer het aantal waarnemingen en nesten toeneemt zullen ook de kosten toenemen. Daarnaast is het de vraag of er voldoende capaciteit beschikbaar is om deze nesten tijdig te verwijderen. Het bestrijden van Aziatische hoornaarnesten is gevaarlijk werk dat niet kan worden uitgevoerd zonder kennis van zaken en geschikt materiaal. Momenteel zijn er slechts enkele experts die binnen Nederland actief nesten van Aziatische hoornaar bestrijden, waarvan ^{5.1.2.e} veruit de meeste nesten verwijderd.

De huidige aanpak werkt het best bij lage aantallen, maar lijkt minder effectief (en kosten efficiënt) bij hogere dichtheden zoals we deze nu in Brabant zien. Het is daarom noodzakelijk om andere aanpakken te beschouwen. Denk aan het aanbrengen van prioriteit in de te bestrijden nestlocaties of het nemen van aanvullende maatregelen om de aanpak verder te professionaliseren. Hieronder staan verschillende mogelijke maatregelen benoemd die in overweging kunnen worden genomen. Enkele maatregelen kunnen alleen op landelijk niveau succesvol zijn, andere kunnen we zelfstandig oppakken als provincie.

1. Nesten alleen bestrijden in natuurgebieden

Deze werkwijze wordt door de Vlaamse overheid gehanteerd (Agentschap Natuur en Bos). Vanuit haar taak ten aanzien van natuurbescherming wordt door de overheid alleen nog de bestrijding van nesten in haar eigen natuurgebieden gefinancierd. Op andere locaties is de perceeleigenaar zelf verantwoordelijk voor de bestrijding of is dit via een regionale overheid zoals gemeente geregeld. Daarnaast heeft de brandweer in Vlaanderen een actieve rol in de bestrijding vanwege hun taken ten aanzien van volksgezondheid (steekgevaar)

Voorwaarde voor het succes van een dergelijke aanpak is dat derden (burgers, lokale overheden, imkers etc) zich mede verantwoordelijk of betrokken voelen voor de bestrijding van Aziatische Hoornaar. Dit is nog niet altijd het geval, mede omdat de provincie in principe hoofverantwoordelijk is voor de beheersing van deze soort.

Daarnaast hebben we momenteel geen goed zicht op het aantal nesten in natuurgebied. De meeste waarnemingen zijn afkomstig uit bebouwd gebied omdat hier de interactie tussen hoornaars en mensen groter is dan in een natuurgebied. Als we de bestrijding van nesten in

natuurgebieden serieus nemen, zal proactief gemonitord moeten worden op de aanwezigheid van Aziatische hoornaars binnen of nabij natuurgebieden.

Een laatste kanttekening bij deze aanpak is dat imkers in deze aanpak zelf de bestrijding zouden moeten regelen. Dit is een groep die veel nadeel ondervindt van Aziatische Hoornaar (die bij bijenkasten predeert). Deze groep zou je op een andere manier tegemoet willen komen, omdat zij juist ook een belangrijke partner kunnen zijn bij de bestrijding van Aziatische hoornaar. Ze hebben belang bij de bestrijding en merken Aziatische hoornaar sneller op bij de bijenkasten.

2. Inrichten van een nationaal meldpunt

Vlaanderen kent de Vespawatch. Dit is een organisatie die voor de Vlaamse overheid alle meldingen van Aziatische hoornaar valideert, voorlichting geeft en waar nodig particulieren helpt bij het bestrijden van nesten. Zij hebben een poule van meerdere bestrijders die benaderd kunnen worden voor het verwijderen van een nest.

In Nederland komen meldingen van Aziatische hoornaar vrijwel uitsluitend binnen via Waarneming.nl. Dit systeem werkt bij lage aantallen van een soort, maar is bij de huidige aantallen niet langer voldoende. Een centraal landelijk meldpunt zoals in Vlaanderen is opgericht biedt de volgende voordelen ten opzichte van waarneming.nl In Nederland zou een centraal meldpunt zoals de Vespawatch mogelijk opgepakt kunnen worden door BIJ12 of EIS Kenniscentrum insecten. BIJ12 heeft ervaring met het afhandelen van meldingen van Wolvenschade. Mogelijk is er eenzelfde soort systeem denkbaar voor meldingen van Aziatische hoornaars. Door de coördinatie bij BIJ12 neer te leggen wordt de provincies werk uit handen genomen. Dit geldt ook voor de door ons ingehuurd bestrijder die naast de bestrijding óók alle meldingen voor heel Nederland valideert en de contacten met de verschillende melders onderhoudt. Een centraal coördinatiepunt zou een efficiëntieslag kunnen betekenen en geeft bovendien een verenigd signaal af naar de samenleving. Momenteel is er namelijk kritiek op de versnipperde aanpak van de provincies.

Daarnaast betekend een coördinatiepunt een professionalisering van de bestrijding omdat het valideren, coördineren van de bestrijding en de bestrijding zelf gebeurd niet door dezelfde persoon. Dit betekent meer capaciteit voor het bestrijden van nesten en het spreiden van risico in het kader van vervangbaarheid. Daarnaast kunnen gegevens beter worden verzameld en verwerkt in rapportages over de aantalsontwikkelingen en effectiviteit van de bestrijding.

Voorwaarde voor een dergelijk punt is dat alle provincies instemmen en meewerken aan een dergelijk punt. Voor de mogelijke kosten zal een offerte op moeten worden gevraagd.

3. Opleiding tot bestrijder

Het bestrijden van Aziatische hoornaars is specialistisch werk, dat met kennis van zaken en geschikt materieel moet worden uitgevoerd. Hierdoor is er momenteel een beperkte groep bestrijders die

actief hoornaar nesten verwijderd, terwijl de vraag groeit. Een opleiding zou kunnen helpen om de beschikbare capaciteit te vergroten én om te waarborgen dat de bestrijding gebeurt op een veilige en milieuvriendelijke manier. Voorwaarde is dat dit landelijk wordt opgepakt door een betrouwbaar instituut.

4. Subsidiering van materieel (voor imkers)

Imkers hebben een direct belang bij de opsporing en bestrijding van Aziatische hoornaars. Door subsidie beschikbaar te stellen, kan deze groep gestimuleerd worden om zelf de opsporing van nesten te organiseren. Mocht er ooit een opleiding komen voor het bestrijden van nesten (zie punt 3) dan zou het opleiden van imkers tot particuliere bestrijder ook gestimuleerd kunnen worden (bv kosten voor de cursus en/of aanschaf van hoornaarpak).

5. Beschermingsmiddelen voor bijenkasten

Een veel gehoorde vraag vanuit de imkerij is het subsidieerbaar maken van zogenaamde hoornaarvallen. Hier zijn wij als provincie terughoudend in omdat er geen gegevens zijn over de effectiviteit van deze vallen en de risico's op bijvangst. Mogelijk zijn er andere mogelijkheden om de bijenkast te beschermen. Wanneer deze succesvol zijn kunnen ze voor subsidie in aanmerking komen. Hiervoor kan het beste gekeken worden naar landen die al langer ervaring hebben met de Aziatische hoornaar zoals Frankrijk.